

Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2011/12:12 och två motioner som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslår regeringen att den som genom födelse, ändrat civilstånd eller annat familjerättsligt förhållande har förvärvat ett namn i ett annat EES-land eller i Schweiz ska få förvärva det namnet också i Sverige, om han eller hon vid det utländska förvärvet var medborgare eller hade hemvist i den andra staten eller hade annan särskild anknytning dit. Förvärvet ska kunna ske genom en enkel anmälan till Skatteverket som är avgiftsfri. Vissa regler till skydd för barn föreslås gälla även vid dessa förvärv. När ett barn har samma efternamn som en förälder som inte är vårdnadshavare ska det krävas samtycke från föräldern eller en särskild domstolsprövning för att barnet ska få byta bort det namnet. Namn som kan antas väcka anstöt eller leda till obehag eller som annars uppenbarligen inte är lämpliga ska inte godkännas som förnamn.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2012.

Utskottet föreslår att riksdagen antar lagförslagen och avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES	5
Svensk namnrätt	5
EU-rätten	6
Propositionen	7
Pågående arbete	8
Motionerna	8
Utskottets ställningstagande	9
Reservationer	11
1. Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES (S, MP, V)	11
2. Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES (SD)	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Propositionen	13
Följdmotionerna	13
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	14
<i>Bilaga 3</i>	
Reservantens lagförslag	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i namnlagen (1982:670). Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:12 och avslår motionerna 2011/12:C3 och 2011/12:C4.

Reservation 1 (S, MP, V)

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 19 januari 2012

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Magdalena Andersson (M), Anti Avsan (M), Carina Ohlsson (S), Eva Bengtson Skogsberg (M), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD), Marianne Berg (V) och Thomas Finnborg (M).

Redogörelse för ärendet

I propositionen behandlar regeringen en särskilt uppmärksammas fråga, nämligen att namnlagen (1982:670) vid dubbelt medborgarskap inte tar tillräcklig hänsyn till namnskicket i det andra landet. Bland andra Patent- och registreringsverket och Skatteverket har påtalat detta. På denna punkt har namnlagens förenlighet med EU-rätten också ifrågasatts av Europeiska kommissionen, som inlett ett överträdelseärende mot Sverige (se kommissionens ärende 2006/4454 och Justitiedepartementets ärende Ju2007/9279/L2). Kommissionen gör i ärendet gällande att Sverige inte uppfyller unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.

Inom Justitiedepartementet upprättades i mars 2011 promemorian Rätt att bära namn som förvärvats i en annan stat inom EES. Promemorian har remissbehandlats och ligger till grund för förslagen i propositionen.

Regeringen har begärt in Lagrådets yttrande över lagförslagen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Med anledning av propositionen har två motioner väckts. Förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*.

Utskottets överväganden

Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Svensk namnrätt

Rätten till namn regleras i namnlagen (1982:670). Namn kan förvärvas på tre sätt: automatiskt, genom anmälan till Skatteverket och efter ansökan hos Patent- och registreringsverket. Efternamn kan förvärvas automatiskt vid födelsen. Förvärv genom anmälan sker när någon enligt lagen i princip har rätt att utan prövning av en myndighet få ett visst namn och det alltså räcker att namnet anmäls. Detta gäller för s.k. familjerättsliga namnförvärv. Vid en ansökan görs det däremot en prövning av om ett namn ska godkännas eller inte. Detta gäller för s.k. administrativa namnförvärv, t.ex. byte till ett nybildat namn.

Ett barn till föräldrar med gemensamt efternamn förvärvar vid födelsen automatiskt det namnet (1 §). Har föräldrarna olika efternamn när barnet föds, anses barnet vid födelsen ha förvärvat det av föräldrarnas efternamn som anmäls till Skatteverket inom tre månader efter födelsen. Anmälan kan i stället avse ett namn som någon av föräldrarna senast har burit som ogift. Görs inte någon anmälan, anses barnet vid födelsen ha förvärvat moderns efternamn. Har föräldrarna tidigare ett eller flera gemensamma barn som står under deras vårdnad, förvärvar barnet det efternamn som det senast födda syskonet bär. Den som vill byta ett efternamn som har förvärvats på detta sätt till ett annat efternamn som bärs av någon av föräldrarna kan göra det genom anmälan till Skatteverket (5 §). Vid ingående av äktenskap kan paret välja antingen att ha den ena makens efternamn som gemensamt efternamn eller att behålla sina efternamn (9 §).

Den som vill byta efternamn till ett nybildat namn eller till ett namn som inte kan förvärvas enligt de ovannämnda reglerna om familjerättsliga namnförvärv kan ansöka om namnbyte hos Patent- och registreringsverket (11 §). Som nybildat efternamn får t.ex. inte godkännas ett dubbelnamn, ett namn som kan väcka anstöt eller ett namn som kan antas leda till obehag för den som bär det (12 §). Som efternamn får inte heller godkännas namn som lätt kan förväxlas med ett namn som någon annan enligt lag bär eller har rätt till, t.ex. ett allmänt känt konstnärsnamn eller någon annans firma eller varumärke (13 §). Undantag kan göras om det finns synnerliga skäl (14 §).

Förvärv av förnamn regleras i 30–34 §§. Varje barn ska ges ett eller flera förnamn, som inom tre månader från födelsen ska anmälas till Skatteverket. Som förnamn får inte godkännas namn som kan väcka anstöt eller kan antas leda till obehag för den som ska bära det eller namn som av någon annan anledning uppenbarligen inte är lämpligt som förnamn. Vissa förutsättningar gäller för byte, strykning och tillägg av förnamn samt ändring av ordningsföljden mellan förnamn. Sådana ändringar görs genom anmälan till Skatteverket. En ändring av förnamn kan, efter ansökan hos Patent- och registreringsverket, ske även i andra fall om det finns särskilda skäl.

Liksom många andra länders lagstiftning bygger namnlagen på nationalitetsprincipen. Regler om internationella förhållanden finns i 50–52 §§. Som utgångspunkt prövas namnförvärv för en svensk medborgare av en svensk myndighet med tillämpning av den svenska lagen. På motsvarande sätt får en utländsk medborgare förvärva namn i det land där han eller hon är medborgare med tillämpning av lagen där; ett sådant utländskt förvärv godtas sedan vid folkbokföring i Sverige. Den som har både ett svenskt och ett utländskt medborgarskap behandlas enligt namnlagen som svensk medborgare, vilket innebär att ett namnförvärv i ett sådant fall sker med tillämpning av den svenska lagen. Vidare gäller ett par undantag från nationalitetsprincipen.

EU-rätten

Det finns inom Europeiska unionen (EU) inga bestämmelser som särskilt reglerar frågor om namn. EU-rätten har ändå haft ett inflytande på medlemsstaternas internationella namnrätt genom att EU-domstolen slagit fast att nationell rätt i vissa avseenden stridit mot förbudet mot diskriminering (artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt – FEUF) och rätten till fri rörlighet för unionsmedborgare (artikel 21 i FEUF).

EU-domstolen har uttalat att det utgjorde en otillåten diskriminering på grund av nationalitet av en unionsmedborgare med dubbelt medborgarskap att avslå en ansökan om att byta till det namn medborgaren hade fått i en annan medlemsstat (domstolens dom av den 2 oktober 2003 i mål C-148/02, Garcia Avello). I ett annat mål har EU-domstolen uttalat att tyska myndigheter var skyldiga att erkänna ett barns efternamn så som det hade fastställts och registrerats i en annan medlemsstat (domstolens dom av den 14 oktober 2008 i mål C-353/06, Grunkin och Paul). I ytterligare ett mål har EU-domstolen uttalat att ett beslut att inte erkänna ett efternamn så som det fastställts i en annan medlemsstat i vilken personen var bosatt utgör en begränsning av rätten till fri rörlighet. Begränsningen kunde dock vara förenlig med EU-rätten under förutsättning att de åtgärder som myndigheterna vidtagit var motiverade med hänvisning till grunderna för rättsordningen (domstolens dom av den 22 december 2010 i mål C-208/09, Sayn-Wittgenstein).

Propositionen

Regeringen konstaterar i propositionen att namnlagens internationella reglering kan innebära nackdelar för en svensk medborgare som också har anknytning till ett annat land och förvärvar ett namn i det landet. Som exempel kan nämnas ett barn som vid födelsen förvärvar ett namn i ett annat land där han eller hon också är medborgare. En praktisk situation är att en svensk medborgare får barn i ett annat land och barnet i enlighet med det landets medborgarskapslag blir medborgare också där. Barnet förvärvar sedan ett namn enligt namnskicket i födelselandet. När barnet ska folkbokföras i Sverige tillämpas svensk namnrätt som en följd av det svenska medborgarskapet. I det fallet riskerar alltså barnet att, om namnrätten skiljer sig åt, få olika namn i olika länder. Problemet aktualiseras som sagt för svenska medborgare och endast om namnskicken skiljer sig åt mellan staterna. Visserligen kan problemet med olika namn i olika länder lösas i efterhand genom att namnlagen tillämpas flexibelt, men ett sådant förfarande kräver en särskild ansökan och är tidskrävande. Dessutom är det avgiftsbelagt, låt vara att avgiften kan efterges. Det kan tilläggas att problemet inte uppstår för svenska medborgare som förvärvat ett namn i Danmark, Finland eller Norge, eftersom ett sådant namnförvärv anses kunna registreras här (se prop. 1982/83:38 s. 9 f.).

Regeringen anför att det är naturligt att en persons namn är detsamma var han eller hon än befinner sig. Att ha olika namn i olika länder kan medföra praktiska problem för den enskilde både yrkesmässigt och privat. Det namn som finns i officiella handlingar används exempelvis vid utfärdande av pass och andra legitimationshandlingar.

Regeringen anser därför att det finns anledning att åstadkomma en ordning där ett namn som en svensk medborgare har fått i ett annat land kan godtas också här i landet. Detta bör ske genom en enkel anmälan till Skatteverket.

Rätten att i praktiken få ett namn erkänt här bör enligt regeringen för närvarande begränsas till förvärv i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz. Att låta möjligheten omfatta namnförvärv som gjorts utanför EES eller Schweiz kan medföra praktiska svårigheter. En generell reglering bör därför inte införas utan att konsekvenserna bättre går att överblicka. Regeringen avser att återkomma till denna och andra internationella frågor. Fall som rör förhållanden utanför EES eller Schweiz bör tills vidare bedömas som en fråga om namnbyte på det sätt som sker i dag.

Vidare anser regeringen att rätten att vid anmälan välja namn som förvärvats i ett annat EES-land eller i Schweiz bör begränsas till familjerättsliga namnförvärv. Det finns starka skäl att godta ett namn som någon fått i och med födelse, adoption eller äktenskap eller som någon bytt tillbaka till efter en skilsmässa. I dessa fall gäller det ofta namn- eller namnkombinationer som redan finns och personen i fråga har en anknytning till; det finns ett tydligt skäl till namnförvärvet och det finns i allmänhet klara reg-

ler för vilka namn som får förvärvas i de sammanhangen. Det förhåller sig däremot annorlunda när det gäller s.k. administrativa namnförvärv, dvs. byte av namn utan att det sker på grund av något familjerättsligt skäl. Den som förvärvat ett namn på administrativ grund bör därför liksom hittills vara hänvisad till Patent- och registreringsverkets prövning.

Mot den redovisade bakgrunden föreslår regeringen att den som genom födelse, ändrat civilstånd eller annat familjerättsligt förhållande har förvärvat ett namn i ett annat land inom EES eller i Schweiz ska ha rätt att förvärva det namnet också i Sverige, om han eller hon vid förvärvet i den andra staten var medborgare eller hade hemvist där eller hade annan särskild anknytning dit. Förvärvet ska kunna ske genom en enkel anmälan till Skatteverket som är avgiftsfri.

Vissa regler till skydd för barn föreslås dock gälla även vid dessa förvärv. Namn ska inte godkännas som förnamn när namnet kan väcka anstöt eller antas leda till obehag för den som ska bära det eller namn som av någon annan anledning uppenbarligen inte är lämpligt som förnamn. Om ett barn har samma efternamn som en förälder som inte är vårdnadshavare, ska det krävas samtycke från föräldern eller en särskild domstolsprövning för att barnet ska få byta bort det namnet.

Pågående arbete

I sammanhanget kan det även nämnas att namnlagen (1982:670) under senare år har diskuterats i olika avseenden.

I december 2008 lämnade Justitiedepartementet i uppdrag åt en utredare att se över och lämna förslag till ändringar i den internationellt privaträttsliga regleringen av namnfrågorna (Ju2008/10694/P). Uppdraget har redovisats i departementspromemorian Internationella namnfrågor (Ds 2011:39). I promemorian föreslås en ny lag om svenska myndigheters behörighet att handlägga frågor om namnförvärv, tillämplig lag för sådana förvärv och erkännande av utländska namnbeslut.

En parlamentarisk kommitté har fått i uppdrag att se över lagen och ta ställning till behovet av ändringar (dir. 2009:129). Kommittén ska föreslå de ändringar som bedöms vara nödvändiga eller lämpliga för att regleringen av personnamn ska vara tidsenlig. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2013.

Motionerna

Veronica Palm m.fl. (S) framhåller i motion 2011/12:C4 att det är en självklarhet att en persons namn ska kunna vara detsamma var han eller hon än befinner sig. Att ha olika namn i olika länder ställer till problem både yrkesmässigt och privat. Det namn som finns i officiella handlingar används exempelvis vid utfärdande av pass och andra legitimationshandlingar. Motionärerna anser, så som Skatteverket påpekat, att anledning saknas att begränsa tillämpningen till endast EES-området och Schweiz.

Propositionens förslag bör även omfatta de namnförvärv som gjorts i länder utanför EES och Schweiz. Mot denna bakgrund yrkas ett tillkännagivande om att den som genom födelse, ändrat civilstånd eller något annat familjerättsligt förhållande har förvärvat ett namn i ett annat land ska få förvärva det namnet också i Sverige.

Carina Herrstedt (SD) anför i motion 2011/12:C3 att det i den svenska namnlagen finns regler som syftar till skydda barn från namn som kan anses stötande eller tillfoga barn men under deras levnad. Motionärerna anser att barn även bör skyddas från efternamn som föräldrarna förvärvat på administrativ väg i ett annat land inom EES eller i Schweiz och som inte skulle ha godtagits i Sverige. I motionen föreslås därför att riksdagen bör besluta att i 49 a § första stycket lägga till en mening av följande lydelse. ”Detta gäller dock inte barn vars föräldrar utomlands förvärvat efternamn på grunder som inte är att anse som familjerättsliga. I detta fall ska namnansökan göras hos Patent- och registreringsverket.”

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan kan namnlagens internationella reglering innebära nackdelar för svenska medborgare som också har anknytning till ett annat land och förvärvat ett namn i det landet. I likhet med regeringen anser utskottet att det därför finns anledning att åstadkomma en ordning där ett namn som en svensk medborgare förvärvat på familjerättslig grund i ett annat land ska kunna godtas också här i landet. Detta ska kunna ske genom en enkel anmälan till Skatteverket.

Regeringen föreslår att rätten att få ett namn erkänt här bör begränsas till förvärv i ett annat EES-land eller i Schweiz. I motion 2011/12:C4 föreslås att bestämmelserna även bör omfatta namnförvärv som gjorts i länder utanför EES-området och Schweiz. Liksom regeringen anser utskottet att en sådan ordning kan medföra praktiska svårigheter samt att det utan ytterligare utredning är svårt att överblicka konsekvenserna av en generell reglering som omfattar alla länder. Rätten att i praktiken få ett namn erkänt här bör därför, som föreslagits, för närvarande begränsas till förvärv som skett i ett annat EES-land eller i Schweiz. Som redovisas i propositionen avser regeringen att återkomma i denna fråga.

Motionären i motion 2011/12:C3 tar upp frågan om vilka regler som ska gälla till skydd för barn. Förslaget i motionen innebär att rätten att förvärva namn ska begränsas utöver vad regeringen föreslagit. Enligt motionärerna ska ett barn inte få förvärva ett efternamn som föräldrarna förvärvat på administrativ väg i ett annat EES-land eller i Schweiz om efternamnet inte skulle ha godkänts i Sverige.

Utskottet kan konstatera att det i regeringens förslag finns vissa regler till skydd för barn, se 49 a §. Dessa innebär att namn inte ska godkännas som förnamn om namnet kan väcka anstöt eller antas leda till obehag för den som bära det eller namn som av någon annan anledning uppenbar-

ligen inte är lämpligt som förnamn. Motsvarande reglering finns vid rent nationella förvärv, se 34 §. Regeringens förslag innebär vidare att om ett barn har samma efternamn som en förälder som inte är vårdnadshavare, ska det krävas samtycke från föräldern eller en särskild domstolsprövning för att barnet ska få byta bort det namnet. Vad gäller efternamn finns i övrigt ingen begränsning att förvärva ett efternamn som redan finns i familjen.

Liksom regeringen anser utskottet att det finns starka skäl att godta ett namn som någon fått i och med födelse, adoption eller äktenskap eller som någon bytt tillbaka till efter en skilsmässa, dvs. förvärv på familjerättslig grund. Däremot förhåller sig det annorlunda när det gäller s.k. administrativa namnförvärv, dvs. byte av namn utan att det sker på grund av något familjerättsligt skäl. Liksom hittills ska den som förvärvat ett namn på administrativ grund vara hänvisad till Patent- och registreringsverkets prövning. Mot den redovisade bakgrunden anser utskottet att det inte finns skäl att införa den ytterligare begränsning som föreslås i motionen.

Med detta föreslår således utskottet att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna.

Reservationer

1. Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES (S, MP, V)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Marianne Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i namnlagen (1982:670) och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:12 och motion 2011/12:C4 och avslår motion 2011/12:C3.

Ställningstagande

Det är en självklarhet att en persons namn ska kunna vara detsamma var han eller hon än befinner sig. Att ha olika namn i olika länder ställer till problem både yrkesmässigt och privat. Det namn som finns i officiella handlingar används exempelvis vid utfärdande av pass och andra legitimationshandlingar. Lagförslagen bör därför bifallas.

Vi anser emellertid, så som Skatteverket påpekat, att det saknas anledning att begränsa tillämpningen till endast EES-området och Schweiz. Propositionens förslag bör i stället tillämpas för alla länder. Det är ologiskt och inkonsekvent och skapar onödiga hinder att tillämpa reglerna olika för människor från olika delar av världen.

Regeringen bör därför ta initiativ till ytterligare ändringar i lagen som innebär att den som genom födelse, ändrat civilstånd eller något annat familjerättsligt förhållande har förvärvat ett namn i ett annat land ska få förvärva det namnet också i Sverige.

Riksdagen bör därför, med bifall till proposition 2011/12:12, anta regeringens lagförslag samt, med bifall till motion 2011/12:C4 och med avslag på motion 2011/12:C3, ge regeringen till känna vad som anförs i reservationen.

2. Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES (SD)

av Carina Herrstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i namnlagen (1982:670) med den ändringen att 49 a § får den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:C3, bifaller delvis proposition 2011/12:12 och avslår motion 2011/12:C4.

Ställningstagande

I den svenska namnlagen finns regler som syftar till att skydda barn från namn som kan anses stötande eller tillfoga barn men under deras levnad.

Jag anser att barn även bör skyddas från efternamn som föräldrarna förvärvat på administrativ väg i ett annat land inom EES eller i Schweiz och som inte skulle ha godtagits i Sverige. I den föreslagna 49 a § första stycket bör det därför läggas till en mening av följande lydelse. ”Detta gäller dock inte barn vars föräldrar utomlands förvärvat efternamn på grunder som inte är att anse som familjerättsliga. I detta fall ska namnansökan göras hos Patent- och registreringsverket.”

Riksdagen bör därför anta regeringens lagförslag med den ändringen att 49 a § får den lydelse som framgår av bilaga 3. Beslutet innebär ett bifall till motion 2011/12:C3, delvis bifall till propositionen samt avslag på motion 2011/12:C4.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:12 Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i namnlagen (1982:670).

Följdmotionerna

2011/12:C3 av Carina Herrstedt (SD):

Riksdagen beslutar om den ändring av regeringens lagförslag som framgår av motionen.

2011/12:C4 av Veronica Palm m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den som genom födelse, ändrat civilstånd eller något annat familjerättsligt förhållande har förvärvat ett namn i ett annat land ska få förvärva det namnet också i Sverige.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i namnlagen
(1982:670)

Härigenom föreskrivs i fråga om namnlagen (1982:670)¹

dels att 1, 5, 11 och 33 §§ samt rubriken närmast före 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 § ska lyda ”Förvärv av efternamn genom adoption”,

dels att det i lagen närmast efter rubriken Internationella förhållanden ska införas en ny paragraf, 49 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***Förvärv av efternamn vid födelsen****Förvärv av efternamn genom födelsen**

Barn till föräldrar med gemensamt efternamn förvärvar *vid* födelsen det namnet.

Har föräldrarna olika efternamn när barnet föds och har de tidigare ett eller flera gemensamma barn som står under deras vårdnad, förvärvar barnet *vid* födelsen det efternamn som det senast födda syskonet bär.

Har föräldrarna olika efternamn när barnet föds och är andra stycket inte tillämpligt, anses barnet *vid* födelsen ha förvärvat det av föräldrarnas efternamn som anmäls till Skatteverket inom tre månader efter födelsen. Anmälan kan i stället avse ett namn som någon av föräldrarna senast har burit som ogift. Görs inte någon anmälan i fall som nu har sagts, anses barnet *vid* födelsen ha förvärvat moderns efternamn.

Fastställs inte faderskapet inom tre månader efter födelsen, anses barnet *vid* födelsen ha förvärvat moderns efternamn.

1 §²

Barn till föräldrar med gemensamt efternamn förvärvar *genom* födelsen det namnet.

Har föräldrarna olika efternamn när barnet föds och har de tidigare ett eller flera gemensamma barn som står under deras vårdnad, förvärvar barnet *genom* födelsen det efternamn som det senast födda syskonet bär.

Har föräldrarna olika efternamn när barnet föds och är andra stycket inte tillämpligt, anses barnet *genom* födelsen ha förvärvat det av föräldrarnas efternamn som anmäls till Skatteverket inom tre månader efter födelsen. Anmälan kan i stället avse ett namn som någon av föräldrarna senast har burit som ogift. Görs inte någon anmälan i fall som nu har sagts, anses barnet *genom* födelsen ha förvärvat moderns efternamn.

Fastställs inte faderskapet inom tre månader efter födelsen, anses barnet *genom* födelsen ha förvärvat moderns efternamn.

¹ Lagen omtryckt 1982:1134.

² Senaste lydelse 2003:652.

5 §³

Den som vill byta ett efternamn som har förvärvats enligt 1 § till ett annat efternamn som bärs av någon av föräldrarna kan göra detta genom anmälan till Skatteverket. Har föräldern förvärvat sitt namn enligt 9 eller 10 § genom äktenskap med någon annan än den andra föräldern, krävs att maken i detta äktenskap samtycker till namnbytet.

Genom anmälan till Skatteverket kan byte även ske till ett efternamn som någon av föräldrarna senast har burit som gift.

Den som har bytt efternamn enligt första eller andra stycket och som vid namnbytet var under 18 år kan genom anmälan till Skatteverket byta till ett annat namn som anges i något av dessa stycken.

Den som vill byta ett efternamn som har förvärvats *genom födelsen* enligt 1 *eller 49 a* § till ett annat efternamn som bärs av någon av föräldrarna kan göra detta genom anmälan till Skatteverket. Har föräldern förvärvat sitt namn enligt 9 eller 10 § genom äktenskap med någon annan än den andra föräldern, krävs att maken i detta äktenskap samtycker till namnbytet.

11 §

Den som vill byta sitt efternamn till ett nybildat efternamn eller till ett efternamn som inte kan förvärvas *enligt 1–10 §§* kan göra *ansökan* om tillstånd till bytet hos *patent- och registreringsverket*. Den som en gång har bytt efternamn efter en sådan ansökan får på nytt byta efternamn på detta sätt endast om det finns särskilda skäl.

Avser ansökningen ett barn under 18 år, kan *patent- och registreringsverket* som villkor för namnbytet uppställa att domstol har funnit att detta är förenligt med barnets bästa.

Med byte av efternamn enligt denna paragraf jämställs ändring av efternamns stavning.

Den som vill byta sitt efternamn till ett nybildat efternamn eller till ett efternamn som inte kan förvärvas *på någon av de grunder som anges i 1–10 och 49 a §§* kan *ansöka* om tillstånd till bytet hos *Patent- och registreringsverket*. Den som en gång har bytt efternamn efter en sådan ansökan får på nytt byta efternamn på detta sätt endast om det finns särskilda skäl.

Avser ansökningen ett barn under 18 år, kan *Patent- och registreringsverket* som villkor för namnbytet uppställa att domstol har funnit att detta är förenligt med barnets bästa.

33 §

Tillägg, ändring eller strykning av förnamn kan i andra fall än som avses i 30–32 §§ ske efter ansökan hos *patent- och registreringsverket*, om det finns särskilda skäl.

Tillägg, ändring eller strykning av förnamn kan i andra fall än som avses i 30–32 *och 49 a* §§ ske efter ansökan hos *Patent- och registreringsverket*, om det finns särskilda skäl.

³ Senaste lydelse 2003:652.

49 a §

Den som har förvärvat ett namn i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz genom födelse, ändrat civilstånd eller annat familjerättsligt förhållande har genom anmälan till Skatteverket rätt att förvärva det namnet också i Sverige, om han eller hon vid förvärvet i den andra staten var medborgare eller hade hemvist där eller hade annan särskild anknytning dit.

Första stycket ger inte rätt att som förnamn förvärva ett namn som kan väcka anstöt eller kan antas leda till obehag för den som ska bära det eller namn som av någon annan anledning uppenbarligen inte är lämpligt som förnamn.

Om ett barn under 18 år bär någon av föräldrarnas efternamn utan att denna förälder är vårdnadshavare, krävs för ett förvärv enligt första stycket som medför att barnet inte längre bär förälderns namn att föräldern har samtyckt till förvärvet eller att domstol har funnit att detta är förenligt med barnets bästa. I ett sådant fall tillämpas 45 §, 48 § andra stycket och 49 § på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2012.

BILAGA 3

Reservantens lagförslag

Förslag till lag om ändring i namnlagen (1982:670)

*Utskottets förslag**Reservantens förslag*

49 a §

Den som har förvärvat ett namn i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz genom födelse, ändrat civilstånd eller annat familjerättsligt förhållande har genom anmälan till Skatteverket rätt att förvärva det namnet också i Sverige, om han eller hon vid förvärvet i den andra staten var medborgare eller hade hemvist där eller hade annan särskild anknytning dit.

Den som har förvärvat ett namn i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz genom födelse, ändrat civilstånd eller annat familjerättsligt förhållande har genom anmälan till Skatteverket rätt att förvärva det namnet också i Sverige, om han eller hon vid förvärvet i den andra staten var medborgare eller hade hemvist där eller hade annan särskild anknytning dit. *Detta gäller dock inte barn vars föräldrar utomlands förvärvat efternamn på grunder som inte är att anse som familjerättsliga. I detta fall ska namnansökan göras hos Patent- och registreringsverket.*

Första stycket ger inte rätt att som förnamn förvärva ett namn som kan väcka anstöt eller kan antas leda till obehag för den som ska bära det eller namn som av någon annan anledning uppenbarligen inte är lämpligt som förnamn.

Om ett barn under 18 år bär någon av föräldrarnas efternamn utan att denna förälder är vårdnadshavare, krävs för ett förvärv enligt första stycket som medför att barnet inte längre bär föräldrarnas namn att föräldern har samtyckt till förvärvet eller att domstol har funnit att detta är förenligt med barnets bästa. I ett sådant fall tillämpas 45 §, 48 § andra stycket och 49 § på motsvarande sätt.